

4 mei 2023

Toen het oorlog was, was niets meer hetzelfde. En toch ook weer wel. Je kon naar school, maar als het luchtalarm ging, moest je naar de schuilkelder. Je was thuis bij je vader en moeder, maar de gordijnen moesten dicht zijn, zodat vliegtuigen 's avonds geen licht zagen.

En je kon wel eten krijgen, maar alleen als je bonnen genoeg had om het ergens op te halen.

Sommige mensen in Nederland moesten vluchten of zich verstoppen om te overleven.

Maar er waren ook genoeg mensen voor wie het leven gewoon doorging. Ze pasten zich aan waar het nodig was. Pas tegen het einde van de oorlog werd overleven echt moeilijk, toen de Hongerwinter begon en er bijna niets meer te eten was.

Ook in ons dorp merkte iedereen wel dat het oorlog was. Grote mensen, maar ook kinderen.

Twee bejaarde dames, ze zijn nu allebei 89 jaar, weten nog precies wat er allemaal gebeurde in de tijd dat het oorlog was, nadat de Duitsers Nederland binnen waren gevallen om te vechten.

Ze woonden in Annen en ze heten Geesje en Fennie; ze waren 6 jaar toen de oorlog uitbrak en zaten in de eerste klas. Bij ons heet dat nu groep 3. Het was 10 mei 1940, feest op school want de hoofdmeester van de school, meester Van Bergen, was jarig die dag. De kinderen uit de hoogste groep mochten de klas versieren met slingers.

Maar...in plaats van met een vrolijk gezicht kwam de meester de klas binnen met een ernstige blik in zijn ogen. "Kinderen, vandaag vieren we geen feest, het is oorlog en oorlog is iets heel ergs!"

De vriendinnetjes Geesje en Fennie wisten niet wat dat betekende; oorlog!! Thuis hadden ze geen radio en geen televisie, dus daar hadden ze nog nooit van gehoord. Wel hoorden en zagen ze dat het erg was, dat de grote mensen zich zorgen maakten, sommigen huilden zelfs.

Hun ouders vertelden dat er jonge mannen uit Annen uit huis waren gehaald om tegen de Duitsers te vechten. Op een dag zag Fennie vliegtuigen boven het bos verschijnen. Ze lieten bommen vallen! Iedereen schrok enorm, want er werd gedacht aan een bombardement en jaaa... als dat gebeurt gaan alle huizen kapot. Bij Fennie thuis moesten de broertjes en zusjes onder de tafel liggen, net alsof ze daar veilig waren!

Gelukkig...het waren Engelse vliegtuigen die te zwaar waren beladen en hun lading lieten vallen.

De meisjes gingen, net als hun klasgenootjes wel gewoon naar school. Eerst was er van alles nog genoeg; inkt en pennen om mee te schrijven, schriftjes om in te schrijven, papier om op te tekenen, stof en garen voor de handwerklessen.

Maar na een tijd raakte alles op en kon de school geen nieuwe spullen aanschaffen.

Omdat de Duitsers plek nodig hadden voor hun soldaten en allerlei materialen om mee te vechten, stuurden ze de meesters, de juffen en de kinderen uit de school. Ze deden alsof de school van hen was. Niemand, ook Geesje en Fennie, kon meer naar school en de school werd een soort kazerne voor de Duitsers. Om toch nog les te krijgen, werd de achterkamer van het huis van meester Van Bergen tegenover de school veranderd in een soort klaslokaal en mocht elke klas, nu noemen jullie dat groep, één ochtend of één middag in de week naar school. Elke morgen en elke middag weer een andere groep. De kinderen kregen alleen les in taal en rekenen. Voor geschiedenis en aardrijkskunde was geen tijd genoeg, dus dat leerden ze niet meer.

Heel veel kinderen moesten na de oorlog een klas overdoen, omdat ze te weinig hadden geleerd. Ook bij Fennie was dit zo.

Thuis was het duidelijk te merken dat het oorlog was. Als het oorlog is, zijn veel spullen niet meer te krijgen. Soms was er ineens geen eten meer te koop of was er geen benzine; alles was op. Een andere keer was het er wel weer. Om alle spullen eerlijk te verdelen kregen alle mensen een stamkaart. Daar stond op hoe oud je was en of je ook gezond was. Met die kaart kon je bonnen krijgen. Kinderen en zwangere vrouwen hadden meer eten nodig, dus zij kregen meer voedselbonnen. Met die bonnen kon je niet alleen eten kopen, maar ook benzine en kleren. Precies wat je nodig had om in leven te blijven, meer niet.

Geesje haar ouders hadden een winkel waar je levensmiddelen kon kopen, een kleine supermarkt op de plek waar nu café De Grutter is. Haar vader gaf wel eens boodschappen uit de winkel aan een boer die een koe of een varken had geslacht en dan kreeg hij in ruil daarvoor een pakketje vlees mee naar huis. Dat noemen we ruilhandel, waar geen geld aan te pas komt.

Bij Fennie woonde een verpleegster bij hen in huis . Deze verpleegster kwam regelmatig thuis met flessen melk in de fietstas. Die had ze gekregen op de

boerderij waar ze iemand had verzorgd en zo hadden Fennie en haar ouders en broertjes en zusjes melk om te drinken of om pap van te koken.

Dit alles moest strikt geheim worden gehouden want de Duitsers mochten dit niet te weten komen. Alles in het leven van de Nederlanders moest zo gaan zoals zij dat wilden.

De schaarste werd steeds erger. Er waren geen kleren meer te koop. Voor de grote mensen was dit niet zo erg, zij groeiden niet meer. Maar kinderen groeien en moeten grotere kleren aan. Ook de schoenen werden te klein. Daar hadden de ouders van de meisjes wat op gevonden. Ze sneden de punten van de schoenen af zodat de tenen er uit konden steken.

Omdat Annen een dorp is waar veel mensen een groentetuin hadden en er boeren woonden die vlees en melk hadden, was er hier geen honger. In de grote steden was dit anders daarom kwamen er veel kinderen uit de steden bij gezinnen in de dorpen wonen. Sommigen kwamen lopend of op de fiets helemaal uit het westen van het land. We noemen dat evacués.

Bij Geesje logeerde Bas uit Rijswijk, bij Fennie Johan uit Den Haag. Beide jongens waren 9 jaar toen ze kwamen.

Fennie en Geesje weten het nog als de dag van gisteren; 13 april 1945. De Canadese tanks en jeeps kwamen vanaf de Eexterweg Annen binnen rijden en verzamelden zich op de brink. Annen werd bevrijd, de Duitsers hadden zich overgegeven, de oorlog was voorbij.

Alle mensen haalden de rood-wit-blauwe vlaggen tevoorschijn en plukten narcissen om die als dank op de tanks te gooien.

Het duurde nog wel een half jaar voordat de Canadese soldaten Annen verlieten. Ondertussen verrasten ze de inwoners op sigaretten en chocola. Dat hadden ze jaren niet gehad.

Geesje heeft op de avond toen dit mooie monument is onthuld verteld over de vreselijke tijd die ze heeft meegemaakt tijdens de oorlog.

Maar het had veel erger gekund. Op andere plaatsen in Nederland hebben ze het vele malen zwaarder gehad dan in Annen, vertelde ze er nog bij. Omdat er geen eten was of geen brandstof om de kachel te laten branden. Daar moeten wij toch niet aan denken!

Lieve jongens en meisjes, wat moeten wij blij zijn dat we nu leven in een land waar vrijheid is en waar we niet zo bang hoeven zijn als Geesje en Fennie en nog veel meer kinderen zijn geweest.

